

Pestprotocol OBS Rosa Boekdrukker

Mei 2022

Alle kinderen op de Rosa Boekdrukker moeten zich tijdens hun schoolperiode veilig voelen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Het is onze overtuiging dat er minder gepest wordt in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, verschillen worden aanvaard en ruzies worden uitgesproken. Goed gedrag wordt gezien, gewaardeerd en beloond.

Op de Rosa Boekdrukker werken wij met PBS (Positive Behaviour Support). Middels PBS leren alle kinderen op de Rosa Boekdrukker de regels, afspraken en gedragsverwachtingen die schoolbreed gelden actief aan. Deze afspraken zijn ook door de hele school zichtbaar op posters.

Als er zich ongewenste situaties voordoen waarbij kinderen zich niet aan de gemaakte afspraken houden, worden de kinderen die dit betreft aangesproken op het ongewenste gedrag. Vervolgens krijgen zij de kans zich te herstellen. Bij herhaald ongewenst gedrag volgt er een consequentie.

Het kan lastig zijn om in te schatten of iets plagen of pesten is. Op de Rosa Boekdrukker houden we onderstaande definities aan:

- Plagen: iets grappigs zeggen over een gebeurtenis of over iemand gebeurt meestal spontaan, in het openbaar en ook in het zicht van leerkrachten. Kenmerk is dat er geen kwade bijbedoelingen zijn. Belangrijk hierbij is dat er een vertrouwensrelatie is waarbij eenieder kan inschatten of het grapje/iets grappig zeggen kan of niet.

- Pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel*) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. Pesten gebeurt vaak uit het zicht van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, overblijfkraft of leerkracht. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders én dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen of merken dat er in hun omgeving wordt gepest. *Cyberpesten: Als kinderen zich vervelend benaderd voelen op de appgroep/snap/etc. Dan wordt ze gevraagd een screenshot te maken en dit aan ouders of de leerkracht te laten zien. De leerkracht bespreekt het in de klas. Bij herhaling worden de ouders van de desbetreffende leerling gebeld.

PBS is een preventieve aanpak tegen pesten. We starten het jaar direct na de zomervakantie met 6 Gouden Weken waarin groepsvorming centraal staat. Na de kerstvakantie hebben we nogmaals minstens 2 Zilveren Weken waarin de groepsvorming wederom centraal staat.

Gedurende het hele jaar komen alle PBS-afspraken tijdens PBS-lessen aan bod. Telkens staat er gedurende 2 weken (of langer) één afspraak centraal. De 3 lessen die specifiek over pesten gaan heten "Stop-Loop-Praat". Zie bijlage 1.

Ook wordt er in iedere groep in unit 2-wekelijks een klassenvergadering gehouden waarbij de vragen "wat ging er goed en wat kan beter" aan de orde komen. De kinderen kunnen hierbij zelf aangeven wat ze ervaren hebben in de afgelopen week. Deze vergaderingen bevorderen een veilig en open klimaat in de klas.

Voorafgaand aan ieder rapport vullen de kinderen een vragenlijst in waarin zij aangeven of zij zich veilig voelen binnen verschillende schoolsituaties. Deze vragenlijst noemen wij de Veiligheidsbeleving. Zie bijlage 2. Deze vragenlijst zit ook in het rapport van de kinderen. Als hieruit iets opvalt bespreekt de leerkracht dit met de leerling.

Het is belangrijk dat medeleerlingen zich ook verantwoordelijk voelen om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Gezamenlijk zijn wij immers verantwoordelijk voor een goede sfeer en

veiligheid in de groep(en). Dit is gemakkelijker gezegd dan gedaan, immers is bij pesten vaak sprake van een groep meelopers/toeschouwers. In PBS-lessen leren we kinderen de verantwoordelijkheid op zich te nemen om pesten aan te kaarten bij de leerkracht.

Wanneer leerlingen vaker betrokken zijn bij pestincidenten en de stop-loop(-praat) afspraak niet voldoende handvatten biedt zal er voor de pester, de gepeste en/of (een deel van) de groep een intensievere begeleiding nodig zijn:

- Een nader onderzoek naar mogelijke oorzaken van het pesten zal worden gedaan.
- Ouders worden ingelicht en meegenomen in de aanpak. De insteek voor de aanpak is oplossingsgericht, het welzijn en belang van alle betrokkenen moeten worden meegenomen.

Voelt een leerling zich ondanks bovenstaande niet gehoord door de leerkracht/volwassene dan kan deze zich wenden tot de vertrouwenspersonen Ashvin Ramdin en Marike Semplonius of tot de pestcoördinator Claudi Wolf.

Bij eerste pestincidenten na de PBS-lessen (de leerlingen kennen de afspraken en regels) geldt dezelfde aanpak als bij ander onacceptabel gedrag. Wij maken gebruik van de volgende consequenties:

- Time-out gedurende 10 minuten
- Reflectie opdracht: bewustwording van wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt
- Een bij de leeftijd passende opdracht doen (kleuterbouw)

Als er binnen één maand 3 keer sprake is van pesten/onacceptabel gedrag gelden onderstaande consequenties:

- Bij een eerste herhaling maakt de leerkracht een beknopte gedragsanalyse en plan van aanpak, waar nodig in samenwerking met IB.
- Er wordt contact met ouder(s) opgenomen om (pest)gedrag, de gedragsanalyse en het plan van aanpak te bespreken. Vaak is de zogeheten "check in, check out" een onderdeel van het plan van aanpak. Zie bijlage 3.
- Deze aanpak wordt 3 weken ingezet. Wordt de interventie check in, check out gebruikt en werkt deze, dan wordt na 3 weken gestopt met de check in, check out.
- Er wordt daarna nog 3 weken lang op een vast moment teruggekeken of de regel "stop-loop" en het reageren op stop nu goed gaat.

Wanneer het pestgedrag zich herhaalt ondanks de bovenstaande consequentie:

- Ouders worden direct betrokken en extra afspraken worden gemaakt.
- Er wordt een uitgebreide gedragsfunctieanalyse gemaakt (zie bijlage 4) en een handelingsplan. Onderdeel van het plan is de check-in check-out (zie bijlage 3). Deze check-in, check-out wordt ingezet gedurende 2 weken.
- In samenspraak met het ZBO (Zorg Breed Overleg), de directeur en IB kan externe deskundige hulp worden ingeschakeld om bijvoorbeeld onderzoek te doen naar bepaald gedrag. In het ZBO zitten deskundigen zoals de schoolpsycholoog, de OKA en de schoolarts. Op afroep kan ook gebruik gemaakt worden van andere deskundigen.

Wanneer, ondanks eerder gemaakte afspraken, pestgedrag wederom plaatsvindt binnen 4 weken wordt er geen time-out meer op school gegeven maar worden ouders gebeld voor een 'thuis time-out'. De leerling is dan de rest van de dag niet meer welkom op school en er volgt een gesprek met ouders, leerkracht, leerling, IB en directie.

Bij eventuele verdere herhaling zal een schorsing van een dag volgen. Bij herhaling daarvan wordt melding gedaan bij de leerplichtambtenaar.

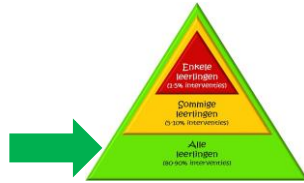
Samenwerking tussen school en thuis.

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met de ouders. Samen wordt naar een oplossing gezocht en wordt volgens afgesproken plan actie ondernomen.

Wanneer u signalen van uw kind ontvangt omtrent pesten vragen wij u om dit te bespreken met de stamgroepleerkracht. Er zal samen naar een oplossing gezocht worden en volgens een afgesproken plan wordt er actie ondernomen. U zult hiervan altijd een terugkoppeling krijgen.

Bijlage 1

LESSEN STOP/LOOP/PRAAT

Lessen in goed gedrag over respect en de STOP LOOP PRAAT aanpak

Situatie	Basiswaarde 1 Respect	Basiswaarde 2 verantwoordelijkheid	Basiswaarde 3 veiligheid
Een leerling doet of zegt iets tegen mij of een ander wat ik vervelend vind.	<ol style="list-style-type: none">1. Ik geef het stopsignaal. Daarbij strek ik mijn arm naar voren en steek ik mijn hand op met de handpalm naar buiten. Ik kijk degene die respectloos is aan en zeg duidelijk 'stop'.2. Ik loop rustig weg uit de situatie, met opgeheven hoofd.3. Ik praat tegen een volwassene en vertel wat er is gebeurd.		
Een leerling geeft mij het stop signaal	<ol style="list-style-type: none">1. Ik stop met wat ik aan het doen ben2. Ik haal diep adem en tel tot drie3. Ik ga door met mijn gewone bezigheden		
Reactie van volwassenen bij stop,loop, praat	De volwassene zal: <ol style="list-style-type: none">1. Je een compliment geven2. Je vragen wat er aan de hand is3. Zorgen voor jouw veiligheid4. Je vragen of je het stopteken hebt gegeven5. Je vragen of je rustig bent weggelopen6. Stop, loop, praat en reageren op stop, loop, praat herhalen met de leerlingen.		

Opbouw les(sen) over respectvol en respectloos gedrag

1. Het onderwerp met de leerlingen bespreken. Sociale veiligheidslessen in PBS
2. Les in goed gedrag over 'stop, loop, praat'

3. Les in goed gedrag over reageren op een stopsignaal

1. Het onderwerp met de leerlingen bespreken

Les 1

- Bespreek met leerlingen welk gedrag zij belangrijk vinden om een prettig contact te hebben met elkaar. Koppel dit gedrag aan de algemene gedragsverwachtingen en de waarden van de Rosaboekdrukker respect, verantwoordelijkheid, veiligheid, plezier.
- Bespreek met leerlingen wat respectloos gedrag is dat zij wel eens tegenkomen in de school (bijvoorbeeld roddelen, duwen of trekken, uitlachen, (cyber)pesten, dingen afpakken, kleineren, etc).

Les 2

- Vergelijk vuur met respectloos gedrag in de klas (steek de kaars aan). Beide kunnen pijn doen.
- Leg uit dat respectloos gedrag aandacht moet krijgen van medeleerlingen om door te gaan, net zoals een kaars zuurstof nodig heeft om te blijven branden.
- Praat over de vele vormen die aandacht van medeleerlingen kan aannemen, bijvoorbeeld: ruzie maken met iemand die jou plaagt; lachen als iemand anders iets vervelends doet; meedoen met degene die respectloos doet, toekijken als iemand een ander zich respectloos gedraagt iemand kleineert of kwetst.
- Leg uit dat door geen aandacht te schenken aan respectloos gedrag, dus niet meedoen of toekijken, niet meelachen te vergelijken is met het weghalen van zuurstof bij de kaars (zet het glas over de kaars heen en kijk hoe de kaars langzaam uitdooft).

Les 3, 4, 5

Leerlingen kunnen de aandacht die respectloos gedrag in stand houdt stoppen door:

- Tegen degene die respectloos is heel duidelijk 'stop' te zeggen;
- Als dat niet helpt, rustig en met opgeheven hoofd weg te lopen
- Een andere leerling te helpen door 'stop' te zeggen en samen weg te lopen van degene die zich respectloos gedraagt
- Het na deze eerste twee stappen (**stop en loop**) aan een volwassene te vertellen(**praat**)

Bekrachtig tijdens de discussie betrokkenheid van leerlingen en goede antwoorden en inzichten 🙌!

Les in goed gedrag over 'Stop, Loop, Praat'

1= Goed voorbeeld

<p>Groep voorbereiden</p>	<p>'We gaan oefenen met de stappen stop, loop, praat. Wanneer gebruik je stop, loop, praat ook alweer? Precies, je gebruikt stop, loop, praat als een andere leerling zich respectloos gedraagt dus iets doet of zegt wat je vervelend vindt en waarvan je wilt dat hij/zij daar mee stopt.</p> <p>'Hoe ziet stop, loop, praat er ook alweer uit? Ja, inderdaad:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <ul style="list-style-type: none"> - strek je arm naar voren, steek je hand op met de handpalm naar buiten. - kijk degene die zich respectloos gedraagt aan en zeg duidelijk 'stop'. -stopt hij/zij niet, dan loop je rustig weg met opgeheven hoofd. - je vertelt aan een volwassene wat er aan de hand is.' </div> <p><i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i></p> <p>'Waarom is het belangrijk dat we stop, loop, praat gebruiken als iemand zich respectloos gedraagt? Ja. Op die manier stoppen we dit gedrag en zorgen we ervoor dat we respectvol met elkaar om gaan.</p> <p>'De volwassene waar je mee spreekt zal je altijd een compliment geven voor het feit dat je naar hem toe komt en je vragen wat het probleem is. Hij zal zorgen voor jouw veiligheid en je vragen of je het stopsignaal hebt gegeven en of je rustig bent weggelopen. Dan is het namelijk geen klikken maar de afspraak volgen die we hier op school hebben om respectloos gedrag te voorkomen en dat heb je goed gedaan.</p> <p><i>'Ik ga 'stop,loop, praat' nu een keer voordoen. Let even op wat ik goed doe.'</i></p>
<p>'Modelen'</p>	<p><i>De leerkracht kiest twee leerlingen uit om samen met hem/haar als voorbeeld stop, loop, praat te modelleren. Één is de leerling (A) die gedraagt zich respectloos, de ander de leerkracht. (B) De leerkracht (C) speelt degene die last heeft van respectloos gedrag. De leerkracht modelt dus stop, loop, praat in de rol van leerling. De leerlingen zijn van tevoren geselecteerd en duidelijk geïnstrueerd over wat er van hen wordt verwacht in hun rol.</i></p> <p><i>De leerling (A) die het respectloze gedrag laat zien (bijvoorbeeld hij/zij duwt een andere leerling (C), De leerling (C) zegt duidelijk stop en laat ook met de hand stop zien (A) gaat door met duwen. (C) loopt weg en vertelt het aan de leerkracht (B). (B) geeft (C) een compliment een omdat hij/zij het komt vertellen (praat).</i></p>
<p>Nabespreken</p>	<p><i>De leerkracht bedankt de twee leerlingen.</i></p> <p>'Wat zagen jullie? Wat deed ik met mijn arm? Hoe maakte ik contact toen ik stop zei (door aankijken)? Hoe klonk mijn stem? Hoe liep ik weg (rustig, schouders en hoofd recht)? Hoe reageerde de leerkracht toen ik hem vertelde dat wat er was gebeurd? Wat is handig aan stop, loop, praat (gedrag stopt, ik blijf uit de problemen)?</p> <p><i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i></p>

2= Fout voorbeeld

<p>Groep voorbereiden</p>	<p>'Ik ga het nu nog een keer voordoen. Let nog een keer goed op wat ik allemaal doe.'</p>
<p>Fout voordoen</p>	<p><i>Twee leerlingen spelen opnieuw de rol van iemand die zich respectloos gedraagt leerkracht.</i></p> <p><i>De leerkracht geeft een fout voorbeeld (bijvoorbeeld de andere kant opkijken, zachte stem, arm niet goed gestrekt, hand half omhoog – weggelopen met voorovergebogen hoofd en rennend – niet naar de juf/meester lopen om te praten).</i></p>

Nabespreken	<p><i>De leerkracht bedankt de twee leerlingen.</i></p> <p>‘Wat zagen jullie? Was dit een goed voorbeeld? Waarom niet? Wat zagen jullie nog meer? Wat had ik wel moeten doen? Waarom is dat ook alweer belangrijk?’</p> <p><i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i></p>
--------------------	--

3= Goed voorbeeld

Groep voorbereiden	‘Nu ga ik het voor de laatste keer voordoen. Let nu nog een keer op wat ik goed doe’.
‘Modelen’	<p><i>Opnieuw twee leerlingen in de rollen.</i></p> <p><i>De leerkracht gebruikt hiervoor een andere situatie (bijvoorbeeld: leerling A plaagt leerling B en roept kleinerende dingen naar haar). De leerkracht modelt stop, loop, praat op de juiste manier.</i></p>
Nabespreken	<p><i>De leraar bedankt de twee leerlingen.</i></p> <p>‘Wat zagen jullie? Was dit een goed voorbeeld?’</p> <p><i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i></p>

4= Leerlingen oefenen (n.b. er kunnen een of meer leerlingen oefenen)

Groep voorbereiden	<p>‘Nu mag een van jullie laten zien hoe je respectvol en duidelijk stop, loop, praat uitvoert. Wie van jullie wil het even doen?’</p> <p><i>Complimenteer de leerling die het voor wil doen!</i></p> <p>‘Letten jullie goed op wat (naam leerling) allemaal goed doet.’</p>
Leerling doet het op de juiste wijze voor	<p><i>Er wordt een situatie met respectloos gedrag afgesproken met de leerling. De leerkracht modelt nu de rol van het zich respectloos gedragen. Een andere leerling neemt de rol van leraar op zich. De stappen worden nog even mondeling herhaald om de leerling goed voor te bereiden. De leerling modelt stop, loop, praat op de juiste wijze.</i></p>
Nabespreken	<p><i>Bedank de leerling die het voor heeft gedaan en de leerling in de rol van leraar.</i></p> <p>‘Wat zagen jullie (naam leerling) goed doen?’</p> <p><i>Bekrachtig goede antwoorden en leg de link met de schoolwaarden 🙌!</i></p> <p>‘Jullie weten nu hoe je stop, loop, praat inzet als iemand zich respectloos gedraagt en iets doet waarvan je wilt dat hij daarmee stopt. Je kunt stop, loop, praat toepassen als je zelf wordt gepest maar ook als je ziet dat iemand anders wordt gepest.’</p> <p><i>De leerkracht bespreekt situaties met de leerlingen waarin het stopsignaal niet geschikt is, bijvoorbeeld:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Sjoerd vraagt of hij een pen mag lenen van Ahmed.</i> • <i>Jamie overschrijdt per ongeluk de regel van het dubbel dribbelen met basketbal.</i> • <i>Brit is niet meegevraagd om met twee andere meisjes mee te doen</i> <p><i>De leerkracht bespreekt of modelt indien nodig meer situaties waarin het stopsignaal wel geschikt is.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wesley lacht heel hard als Simon valt.</i> • <i>Bas stottert een beetje en Michelle doet hem steeds na.</i> • <i>Shania roddelt over Margreet tegenover Lieke</i> <p><i>De leerkracht benoemt dat alleen als een leerling in gevaar is, de stappen stop en loop worden overgeslagen.</i></p> <p>‘Je gaat dan zo snel mogelijk naar een leraar om het incident te melden’.</p> <p><i>Benoem: De komende tijd gaan we extra letten op wie het goed lukt om stop, loop, praat correct te gebruiken’. Spreek vertrouwen in de leerlingen uit.</i></p>

2. Les in goed gedrag over het reageren op een 'stop' signaal

1= Goed voorbeeld

<p>Groep voorbereiden</p>	<p>'We gaan oefenen met het goed reageren op een stopsignaal. Wanneer wordt het stopsignaal ook alweer gebruikt? Precies, je gebruikt het stopsignaal als een andere leerling zich respectloos gedraagt, oftewel: iets doet of zegt wat je vervelend vindt en waarvan je wilt dat hij daar direct mee stopt. Wat zijn de afspraken?</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <ul style="list-style-type: none"> -ik stop meteen met het gedrag dat respectloos is -ik haal diep adem (en tel van binnen tot drie) -ik ga door met mijn gewone/andere bezigheden </div> <p><i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i></p> <p>'Iedereen krijgt wel eens te maken met stop, loop, praat. Waarom is het belangrijk om hier goed op te reageren? Precies, dan gedraag je je (weer) respectvol en tolerant en blijf je bovendien uit de problemen. Ik ga nu een keer voordoen hoe je goed kan reageren op stop, loop, praat. Let even op wat ik goed doe.'</p>
<p>'Modelen'</p>	<p><i>De leerkracht neemt de rol van degene die zich vervelend, respectloos gedraagt. Hij vraagt een leerling als tegenspeler, bespreekt wat voor respectloos gedrag hij zelf zal tonen (bijvoorbeeld onaardige dingen zeggen) en vraagt zijn tegenspeler om hem het stopsignaal op de juiste manier te geven. Hij modelt vervolgens zelf in de rol van degene die zich respectloos gedraagt hoe je goed kan reageren op het stopsignaal. De leerkracht bedankt de leerling die het stopsignaal heeft gegeven.</i></p>
<p>Nabespreken</p>	<p>'Wat zagen jullie? Ik stopte inderdaad meteen met waar ik mee bezig was, ik haalde diep adem (en telde van binnen tot drie) en ik ging door met mijn gewone bezigheden, in dit geval een broodje op eten. Goed gezien!'</p> <p><i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i></p>

2= Fout voorbeeld (doet de leerkracht zelf)

<p>Groep voorbereiden</p>	<p>'Ik ga het nu nog een keer voordoen. Let nog een keer goed op wat ik allemaal doe.'</p>
<p>Fout voordoen</p>	<p><i>De leerkracht instrueert de leerling in de rol van degene die respectloos wordt behandeld om dit keer het stopsignaal te geven en zo nodig weg te lopen.</i></p> <p><i>De leerkracht geeft een fout voorbeeld (hij gaat door met het respectloze gedrag en stopt pas als de leerling loopt).</i></p>
<p>Nabespreken</p>	<p>'Wat zagen jullie? Was dit een goed voorbeeld? Waarom niet? Ik was te laat met goed reageren, precies. Ik heb mijn kans verspeeld. Wat moet de ander (naam leerling) nu doen? Precies, praten tegen een volwassene. Ik kan rekenen op een consequentie.'</p>

	<p>Wat had ik wel moeten doen? Direct stoppen met respectloos gedrag als ik het stopteken krijg zodat de ander niet hoeft weg te lopen en te praten. Ja.'</p> <p><i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i></p>
--	--

3= Goed voorbeeld

Groep voorbereiden	'Nu ga ik het voor de laatste keer voordoen. Let nu nog een keer op wat ik doe'.
'Modellen'	<p><i>De leerkracht neemt opnieuw de rol van degene die zich respectloos gedraagt op zich. Hij vraagt een leerling als tegenspeler om het stopsignaal te geven.</i></p> <p><i>De leerkracht gebruikt een andere situatie (bijvoorbeeld Jimmy duwt Nadia en dringt voor in de rij).</i></p> <p><i>De leerkracht reageert dit keer goed op het stopsignaal als Alexander dit geeft.</i></p>
Nabespreken	<p>'Wat zagen jullie? Was dit een goed voorbeeld?'</p> <p><i>Bekrachtig goede antwoorden 🙌!</i></p>

4= Leerlingen oefenen (n.b. er kunnen een of meer leerlingen oefenen)

Groep voorbereiden	<p>'Nu mag een van jullie laten zien hoe je goed reageert op het stopsignaal. Wie wil het voordoen?'</p> <p><i>Complimenteer de leerling die het voor wil doen!</i></p> <p>'Letten jullie goed op wat (naam leerling) allemaal goed doet.'</p>
Leerling doet het op de juiste wijze voor	<p><i>Er wordt een voorbeeld situatie van respectloos gedrag afgesproken met de leerling. De leerkracht neemt de rol van leerling die respectloos gedrag ervaart op zich en geeft het stopsignaal. De leerling reageert goed op het stopsignaal.</i></p>
Nabespreken	<p><i>Bedank de leerling die het voor heeft gedaan.</i></p> <p>'Wat zagen jullie (naam leerling) goed doen?'</p> <p><i>Bekrachtig goede antwoorden en leg de link met de schoolwaarden 🙌!</i></p> <p>'Jullie weten nu hoe je goed kunt reageren op een stopsignaal.'</p> <p><i>De leerkracht bespreekt verschillende situaties met de leerlingen waarin het reageren op een stopsignaal belangrijk is:</i></p> <p>'Je reageert ook op een stopsignaal als je denkt dat je niets verkeerd hebt gedaan en als je denkt dat de ander jou in de problemen probeert te brengen.'</p> <p>De komende tijd gaan we extra letten op wie het goed lukt om op een juiste manier te reageren op een stopsignaal'.</p> <p><i>Spreek vertrouwen in de leerlingen uit.</i></p>

Bijlage 2

VEILIGHEIDSBELEVING

BEGIN/MIDDEN/EIND Schooljaar	
Ik voel me fijn bij de kinderen in mijn stamgroep.	
Ik heb goed contact met de leerkracht(en) van mijn stamgroep.	
Ik heb goed contact met de leerkrachten van mijn instructiegroepen.	
Ik voel me veilig in de unit.	
Ik heb meestal iemand om mee te spelen.	
Ik voel me veilig op het schoolplein.	
Leerling	
Leerkracht	

Bijlage 3

CHECK-IN /CHECK-OUT SYSTEEM

Vooraf:

- In een leerling gesprek bespreekt de leerkracht met de leerling het check-in /check-out systeem.
- De beloning wordt vastgesteld. Wat wordt verdiend bij welk aantal punten?
 - beloning op school
 - beloning thuis
- Het systeem wordt samen met ouders besproken, inclusief de thuisbeloning.

Check-In:

- De leerling meldt zich uit zichzelf bij een vaste persoon/ personen, voordat hij de klas in gaat.
De leerling neemt mee: map / dagrapport /leerlingkaart.

- De begeleider bespreekt:
 - De map met dagrapporten: Heb je hem weer meegenomen? /handtekening ouders?
 - gesteldheid van de leerling: Hoe gaat het met je? / Heb je goed geslapen?
 - algemeenheden: Heb je nog iets leuks gedaan gisteren? etc.
 - kort de doelen van die dag: gedragsdoelen van het contract van de leerling
 - bijzonderheden van die dag
 - dingen die gisteren niet zo goed gingen: reminders geven zodat het vandaag wel lukt
- De leerling krijgt een nieuw dagrapport van de begeleider. Deze gaat bovenop, in de map. De leerling gaat met zijn map naar de klas.
- De leerkracht kleurt op de dagkaart de hele dag, ieder uur, de smileys samen met de leerling ahv de volgende vragen:
 - Wat denk je zelf?
 - Hoe is het gegaan dit uur?
 - Waarom denk je dat er XX smileys gekleurd worden?

Aantal te behalen punten:

- 0 smileys: heeft zich niet aan de gedragsverwachtingen gehouden
- 2-3 smileys: heeft zich soms niet aangehouden maar zich wel hersteld
- 5 smileys: heeft zich gewenst gedragen

Check-out:

- De leerling meldt zich bij de begeleider. De begeleider kleurt de eerste en laatste balk en telt het totaal aantal gekleurde smileys op.
 - focus op wat goed ging
 - bespreekt kort waar moeilijkheden lagen
 - bespreekt doelen voor morgen
 - dag afsluiting: Wat ga je na school doen? / Veel plezier etc.
- De begeleider geeft de map mee met getekend dagrapport van die dag
- Om de leerling ook de vorderingen te laten zien, kleurt de leerling op de leerlingkaart dagelijks het aantal vakjes van punten. Zo ziet hij /zij de vooruitgang. Deze lijst kan bij de begeleider hangen of in de leerlingenmap zitten.

Achteraf:

Om inzicht te krijgen in het gedrag van de leerling, vult de begeleider het data-formulier in. Hier wordt het aantal punten per uur over de week heen zichtbaar gemaakt.

Bijlage 4

GEDRAGS FUNCTIEANALYSE (GFA)

Naam kind:

Datum:

HUIDIGE GEDRAG Beschrijf de gebeurtenis, oftewel de <i>situatie</i> waarin het probleemgedrag plaats vindt. Waar vindt het plaats en op welk tijdstip? Welke gebeurtenissen gaan eraan vooraf? Wie zijn erbij en wat doen zij?	Beschrijf het <i>gedrag</i> van het kind in observeerbare termen. Wat doet het kind? Wat laat het kind na?	Beschrijf het gevolg van het gedrag/ de <i>consequenties</i> . Wat gebeurt er? Wat levert het gedrag het kind op? Hoe reageren anderen?
MOGELIJKHEDEN VOOR VERANDERING Wat kan er worden veranderd in de <i>situatie</i> ? Wat kan veranderen in de gebeurtenissen (gedrag van anderen) of in de omgeving?	Wat wil je dat het kind <i>gaat doen</i> ? Beschrijf dit zo concreet mogelijk.	Wat kan veranderd worden aan de <i>consequenties</i> ? Welke consequenties krijgt het <i>ongewenste</i> gedrag? En hoe gaat gereageerd worden op het <i>gewenste</i> gedrag?
Factoren waarmee rekening moet worden gehouden, die het functioneren <i>belemmeren</i> :	Factoren die kunnen <i>helpen</i> het gedrag te veranderen:	